

простору освітан у реалізації якісно інших можливостей формальної, неформальної та інформальної освіти. Педагоги використовують їх як у повсякденному житті, так і у професійній діяльності.

Так, у Національній стратегії розвитку освіти в Україні на період до 2021 року зазначено, що серед «найбільш гострих проблем, які стримують розвиток освітньої галузі, не дають можливості забезпечити нову якість освіти, адекватну нинішній історичній епосі, є повільне впровадження в освітній процес інноваційних та інформаційно-комунікаційних технологій» [4].

Список використаних джерел

1. Arifur Rahman, Sabrina Tasnim, Md Sohag Hossain Majumdar, Emam Hossen, Md Rafiqul Islam (Rafiq), «*A Comprehensive Study on Excessive Mobile Phone Use and Preventive Measures*», International Journal of Modern Education and Computer Science(IJMECS), Vol. 12, No. 3, pp. 33–39, 2020. DOI: 10.5815/ijmecs.2020.03.05.

2. Муштак І., Хан С. Н. *Фактори, що впливають на успішність студентів*. Глобальний журнал управління та досліджень бізнесу. 2012; 12 (9): 16–22.

3. Sa'adatu Abdulkadir, Emmanuel Amano Onibere, Philip Oshiokhaimhele Odion, «*Assessment of Students' Academic Performance Using Admission Entry Requirements under the Computer-Based Test and PaperPencil-Based Test in Kaduna State University, Kaduna – Nigeria*», International Journal of Modern Education and Computer Science(IJMECS), Vol. 11, No. 8, pp. 48–60, 2019. DOI: 10.5815/ijmecs.2019.08.06.

4. *Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року* : указ Президента України від 25.06.2013 № 344/2013. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/344/2013>.

Харчук Наталія Ростиславівна,
старший викладач кафедри правничої
лінгвістики Національної академії
внутрішніх справ

БІЛІНГВАЛЬНЕ НАВЧАННЯ В КОНТЕКСТІ СУЧАСНИХ ІНТЕГРАЦІЙНИХ КОНЦЕПЦІЙ ОСВІТИ

Формування іншомовної освіти здійснюється під впливом євроінтеграційних процесів й основних досягнень європейських країн із урахуванням таких документів Ради Європи, як «Білінгвальна освіта: основні стратегічні завдання»,

«Європейський мовний портфель» та «Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання», «Приведення екзаменів із мови у відповідність до Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти» та вимоги до Євроісптив.

Проблема багатомовності набуває особливого значення у наш час, оскільки зумовлена насамперед соціально-економічними та політичними змінами в світі, які вимагають більш активного входження різних країн у світовий геополітичний полікультурний діалог. Одним із чинників інтенсифікації такого діалогу є необхідність вільного володіння принаймні однією іноземною мовою, що привело до виникнення у світовій освітній практиці такого явища, як білінгвальна освіта.

Для України розвиток білінгвальної освіти зумовлений загальною тенденцією до інтеграції у європейський простір, прагненням до діалогу культур і міжкультурної комунікації. В Україні педагогічні дослідження білінгвальної освіти з'явилися нещодавно. Їх поява спричинена загалом тим, що починаючи з 90-х років ХХ століття нові соціально – економічні реалії, прагнення інтеграції у європейський простір викликали появу хвилі досліджень, присвячених проблемам формування фахівця-білінгва, а також вивченню зарубіжного досвіду білінгвального навчання та можливостей перенесення такого досвіду на вітчизняну систему освіти, його адаптації з урахуванням наявних соціокультурних умов (А. М. Гусак, А. О. Ковальчук, Ф. А. Моїсєєва). Однак, варто зауважити, що незважаючи на наявність певних результатів у розробці проблеми білінгвізму різними науковими школами вітчизняної та зарубіжної педагогіки, цілісної концепції білінгвальної освіти на цей час не сформовано, а визначено лише певні аспекти цієї проблеми. Не визначено також тип білінгвізму, притаманний освітній сфері [2].

Білінгвальна освіта (bilingual education) – освіта, в процесі якої використовуються дві мови – рідна (перша) та друга (іноземна). Форми використання двох мов (вербальна, письмова, візуальна, аудіо та інші), а також види дидактичних матеріалів та їхня мова не регламентується, але їхній рівень має відповідати середній мовній компетенції референтної групи.

Білінгвальне навчання є дуже могутнім засобом підготовки майбутніх професіоналів будь-якої галузі. Із його допомогою в студентів не лише формується та розвиваються професійні компетенції, а й зростає самосвідомість, розширюється світогляд. Білінгвальне навчання посилює зв'язок змісту навчання у ВНЗ із

сучасними потребами ринку праці. Під час вивчення білінгвальних курсів у студентів активізується пізнавальна діяльність та зростає внутрішня мотивація (головним компонентом якої є так звана білінгвальна мотивація. Серед перспектив розвитку білінгвальної методичної науки слід відзначити розв'язання питання кадрового забезпечення (від того, один чи двоє викладачів включені у процес, залежить побудова заняття й організація самостійної та індивідуальної роботи студентів), а також питання оцінювання та контролю знань, умінь і навичок студентів, що навчаються на білінгвальній основі.

Це явище дуже поширене в світі й має місце в тих регіонах, де проживає більше ніж одна етнічна група, або в регіонах, розташованих на кордоні з іншомовною державою. Як правило, країни мають одну державну мову. Але не рідкістю є ситуація з двома чи навіть більшою кількістю державних мов. Наприклад, у Швейцарії існує 4 державні мови: німецька, французька, італійська та ретороманська. У контексті освіти дітей у таких умовах можуть виникати ситуації, коли в родині використовується одна мова, а в навчальному закладі – інша. Подібна ситуація притаманна також і Україні. Державною мовою є, безперечно, українська. Але в регіонах, що межують з іншими країнами, на сході – з Росією, на заході – з Польщею, Угорщиною, виникає ситуація, коли в повсякденному житті використовується дві мови; або одна мова може використовуватися під час навчання, а інша – у побуті; одна мова використовується під час спілкування в офіційних установах з офіційними особами, а інша – під час спілкування. Виникає питання: як саме освіта (дошкільна, середня, вища) має реагувати на таку ситуацію? Чи варто ігнорувати той факт, що використовуються у побуті й навчанні різні мови? Можливо, є сенс пошуку певних переваг цього процесу? Тому виникає зацікавленість у білінгвальній освіті.

У Європі (У. Вайнрайх, М. Сігуан, У. Маккі, М. Певзнер, А. Ширін та інші) білінгвальне навчання вважається важливим інструментом міжкультурного діалогу і протистояння національним нетерпимості. Особливістю вивчення іноземних мов у школах Європи є те, що учні зобов'язані вивчити рідну мову, одну з робочих мов Європейського Союзу, а також одну з державних мов країн Європейської Співдружності. У країнах Європи існують також так звані малі національні групи, або меншини. Учні з таких малих субкультур часто або зовсім не володіють, або погано володіють нерідною мовою. Така ситуація має місце в Німеччині, Швейцарії та Фінляндії. Загалом у Європі в сім'ях малих

національних меншин мовою домінуючої нації спілкуються лише 6–10 % школярів. Оволодіння мовами домінуючих етнокультурних груп істотно полегшує корінним і некорінним меншинам засвоєння навчального матеріалу, спілкування з представниками іншої культури.

Незважаючи на те що білінгвальна освіта має певні недоліки, можемо резюмувати, що переваг вона має більше. Про це свідчать дослідження психологів, які стверджують, що білінгви мають кращі розумові здібності, вони більш винахідливі, мають креативне мислення, кращу пам'ять, ніж монолінгви, та гнучкий розум. Для них є характерним раціональне мислення, вони краще вивчають іноземні мови, легше соціалізуються, більш відкриті різноманітним культурам. Також білінгвізм несе економічні переваги для людини в майбутньому.

Список використаних джерел

1. Гришкова Р. О. Формування іншомовної соціокультурної компетенції студентів нефілологічних спеціальностей / Р. О. Гришкова : Монографія. – Миколаїв : Вид-во МДГУ ім. Петра Могили, 2007. – 424 с.

2. Language: New Perspectives on Language in Education / The EUNOM Report. G. Williams, 2012. – 61 p. URL: <http://eunom.uoc.edu>.

3. Council of Europe. Common European Framework of Reference for Languages: Learning, teaching, assessment (CEFR). – Cambridge University Press, 2002. – 264 p.

4. Боднарчук Т. В. Особливості розвитку білінгвальної освіти у сучасній українській школі / Т. В. Боднарчук // Педагогіка. Розділ 1. Збірник наукових праць. – Випуск 14. – К., С. 37–42.

5. Ковальчук А. О. Із досвіду викладання білінгвальних дисциплін майбутнім магістрам у провінційному ВНЗ / А. О. Ковальчук // Викладання мов у вищих навчальних закладах освіти на сучасному етапі. Міжпредметні зв'язки. Наукові дослідження. Досвід. Пошуки. – 2010. – Вип. 16. – С. 108–114.